

призводить до утворення ферменту і з підвищеною, і зі зниженою активністю. Це впливатиме на ймовірність розвитку інфаркту міокарда як сприятлива (знижена активність) або запобігаюча (підвищена активність) умова. Міокард людини може спадково містити більшу кількість мітохондрій і мати більш стійкі до ацидозу цитохроми.

Розібравши за наведеним прикладом етіологію захворювання, здобувачу освіти буде легше зрозуміти патогенез цієї нозологічної форми, що дасть можливість чітко окреслювати групи ризику і сформулювати науково-обґрунтований план етіотропної терапії.

Найважчим, на нашу думку, є третій етап (характеристика сприйнятливості організму до хвороби), оскільки він вимагає знань із попередніх дисциплін (генетика, медична біологія, біохімія) і суміжних дисциплін (патоморфологія, фармакологія). Також третій етап вимагає розуміння базових підходів фармакогенетики. Розробка методичних підходів для реалізації третього етапу аналізу етіології захворювань вимагає подальших досліджень.

У підсумку слід зазначити, що викладачам дисципліни «Патофізіологія» слід проводити аналіз етіології нозологічних форм, передбачених вимогами програми з дисципліни, згідно з наведеними трьома позиціями. Це покращить якість підготовки майбутніх спеціалістів і сприятиме формуванню клінічного мислення.

РЕАЛІЇ, ПРОБЛЕМИ Й ПЕРСПЕКТИВИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ПРОФІЛАКТИКОЮ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Амосова Л.І., Кулай О.О., Андріянова О.Ю., Солошенко Ю.І., Павленкова О.С.

Українська медична стоматологічна академія

Висвітлено актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти України й перспективні напрями її розвитку задля досягнення рівня міжнародних стандартів і сприяння підготовці нового покоління висококваліфікованих медичних фахівців.

Ключові слова: якість, освіта, навчальний процес, проблеми, перспективи.

The article considers the main problems of modern higher medical education in Ukraine and promising areas of its development in order to achieve international standards and promote the training of a new generation of highly qualified medical professionals.

Key words: quality, education, educational process, problems, perspectives.

Світ кардинально змінюється. Якщо у ХХ сторіччі обсяг знань збільшувався удвічі кожні тридцять років, то тепер щороку знання оновлюються, за деякими оцінками, на 15% [4]. Тому стає очевидним, що ХХІ сторіччя – це сторіччя знань, і визначати майбутнє нашої країни буде саме рівень розвитку вищої освіти.

Глобальні проблеми потребують міжнародної інтеграції зусиль і співпраці для їх розв'язання; підвищення рівня комунікабельності й толерантності; зростання конкуренції, унаслідок чого виникає потреба в підвищенні професійної кваліфікації фахівців усіх галузей [3]. У зв'язку з цим підвищуються вимоги суспільства до якості професійної освіти, постійно оновлюються технології навчання, змінюються економічні умови, в яких працюють заклади вищої освіти, загострюється конкурентна боротьба на ринку освітніх і наукових послуг.

Беручи до уваги заплановані шляхи реформування галузі охорони здоров'я в Україні, необхідно змінювати підходи до підготовки майбутніх лікарів на етапі їх навчання у вищій школі. Вища медична освіта є важливою складовою реформування медичної галузі й реалізації соціальних пріоритетів держави, оскільки від рівня підготовки майбутніх фахівців залежить якість надання медичної допомоги населенню країни. У цих умовах основним завданням вищої медичної школи була й залишається підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних молодих спеціалістів якісно нового типу, які не лише досконало володіють своєю спеціальністю, а й ініціативні, комунікабельні, легко адаптуються до змін, мають навички ділового спілкування тощо [5].

Провідним напрямом розвитку вищої медичної освіти України стало її піднесення до рівня вищої освіти розвинутих країн світу, тобто забезпечення освіти такої якості, яка відповідає міжнародним стандартам. Саме тому метою реформування вищої медичної освіти є постійне підвищення її якості, оновлення змісту й форм організації навчально-виховного процесу, створення уніфікованих критеріїв, методологій і систем контролю, упровадження передових наукових розробок у практику викладання, забезпечення високого професіоналізму викладачів, взаємознання дипломів про вищу освіту, сприяння мобільності здобувачів освіти тощо [2].

Якість технологій навчання в закладі вищої освіти безпосередньо впливає на рівень фахової підготовки майбутніх лікарів-стоматологів. Удосконалення викладання предмета викладачем і розуміння його здобувачами вищої освіти неможливі без належної матеріально-технічної бази. Суттєвим здобутком Української медичної стоматологічної академії стало створення фантомних центрів для засвоєння практичних навичок і вмінь здобувачами освіти другого курсу стоматологічного факультету. Навчальні центри оснащені високотехнологічними муляжами, макетами щелеп, фантомами з максимально функціональними можливостями для виконання основних практичних маніпуляцій. Зокрема, у фантомному центрі кафедри дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань здобувачі мають змогу відпрацювати практичні вміння з дитячої терапевтичної стоматології. Однак, основною проблемою, яку розв'язує колектив кафедри, є недостатність сучасного наочного матеріалу, що позбавляє здобувачів освіти можливості ознайомитися з новітніми стоматологічними технологіями.

З метою застосування здобутих професійних навичок у роботі з реальними пацієнтами на наступних етапах практичної підготовки заняття для здобувачів вищої освіти старших курсів проходять на клінічних базах закладів охорони здоров'я м. Полтави. Проте залучення в якості баз для навчання і проходження практик приватних стоматологічних клінік, де якість обладнання і рівень технологій набагато вищі, ніж у державних закладах охорони

здоров'я, дасть можливість ознайомити здобувачів освіти з новітніми стоматологічними технологіями.

До арсеналу технологій та інструментів упровадження в навчальний процес інформаційно-комунікаційних технологій належать засоби забезпечення доступу до навчальних матеріалів. В академії, передусім, це – електронна бібліотечна система, запровадження якої дало можливість підвищити якість і оперативність інформаційно-бібліографічного обслуговування. Ця унікальна система якнайширше розкриває бібліотечний фонд, його розділи, складові частини документів, дає можливість здійснювати швидкий тематичний пошук за різними параметрами і дає відповідь про наявність того чи іншого документа. В умовах дефіциту навчальної й наукової літератури електронна бібліотека доповнює книжковий фонд, стає засобом розширення доступу до повнотекстових інформаційних ресурсів. Використання електронних підручників полегшує виконання завдань, які отримують здобувачі освіти для самостійного опрацювання. Але, на жаль, сучасні методи діагностики й лікування основних стоматологічних хвороб, які на сьогодні вже досить широко використовуються в Україні, недостатньо розкриті в базових вітчизняних підручниках. Тому виникає необхідність у використанні для навчання світової літератури, яка більш повно відображає сучасні методики й протоколи надання стоматологічної допомоги.

З метою безперервного професійного зростання співробітники кафедри дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань проходять стажування в провідних закордонних університетах і наукових центрах, опановують іноземні мови до володіння ними на рівні B2, відвідують онлайн-семінари й фахові школи, беруть активну участь у різноманітних науково-практичних і навчально-наукових конференціях тощо. Але, на нашу думку, з метою формування професійної компетентності майбутніх лікарів-стоматологів виникає потреба у створенні на державному рівні сучасної системи безперервного професійного зростання викладачів закладів вищої освіти з урахуванням високих темпів розвитку світової науки і практики. Також ми вважаємо, що з метою вдосконалення кваліфікації співробітників клінічних стоматологічних кафедр доцільно було б залучати представників провідних стоматологічних фірм для проведення майстер-класів і ознайомлення із сучасними тенденціями в стоматології.

Однією з умов конкурентоздатної вищої медичної освіти є стимулювання клінічного мислення здобувачів освіти, застосування міждисциплінарних підходів при насиченні їх знаннями, уміннями, навичками. Крім того, майбутній лікар має бути підготовлений до того, щоб систематично переробляти значний потік інформації, інтегрувати знання з нових дисциплін. Тому не тільки програми й навчальні плани, а і педагогічні методи й форми навчання мають відповідати цим вимогам.

На кафедрі дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань застосовується традиційна система організації навчального процесу, за якої в ролі способу передачі інформації здобувачам вищої освіти здебільшого використовується одностороння форма комунікації. Вона полягає в трансляції викладачем інформації під час лекції і в її наступному відтворенні здобувачами освіти під час практичних занять. Іноді, коли здобувач ставить запитання, виникає двостороння комунікація.

Принципово іншою в освітньому процесі є форма багатосторонньої комунікації – методики інтерактивного навчання, яка передбачає не просто допуск висловлювань здобувачів освіти, а привнесення в освітній процес їхніх знань. За переходу на форму багатосторонньої комунікації при організації процесу навчання всі здобувачі залучаються до процесу пізнання і мають можливість активно висловлюватися з приводу того, що вони знають і думають. У порівнянні з традиційними формами ведення занять, в інтерактивному навчанні активність викладача поступає місцем активності здобувачів, а завданням педагога стає створення умов для їхньої ініціативи. У процесі такого діалогового навчання здобувачі вищої медичної освіти навчаються критично мислити, вирішувати складні клінічні ситуації на підставі скарг, анамнезів хвороби й життя, даних об'єктивного обстеження й результатів додаткових методів дослідження; зважувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, відстоювати свою точку зору. Здобувач стає повноправним учасником навчального процесу, його досвід служить основним джерелом навчального пізнання. Викладач не лише дає готові знання, а і спонукає учасників до самостійного пошуку й виконує функцію помічника в роботі [1].

Отже, покращання якості вищої медичної освіти, приведення її структури і змісту відповідно до потреб галузі охорони здоров'я країни на сучасному рівні можливе лише за умови надання закладам вищої медичної освіти державної підтримки з метою створення сучасних університетських клінік – центрів поєднання лікувального, освітнього й наукового просторів. Потрібно враховувати світовий досвід багатоканального фінансування університетів, залучати меценатів для створення наочної бази, налагодити тісну співпрацю науково-освітнього процесу з провідними виробниками й постачальниками стоматологічного обладнання й матеріалів на взаємовигідній основі. Стратегічними напрямками розвитку й пріоритетами вищої медичної школи також має стати створення міцної матеріально-технічної бази для розвитку науки як інтегрального компонента освітнього процесу й науково-дослідної діяльності. Лише за таких умов подальший розвиток вищої медичної освіти досягне рівня міжнародних стандартів і сприятиме підготовці нового покоління висококваліфікованих медичних фахівців.

Список використаної літератури

1. Дзекан О. В. Переваги методу багатосторонньої комунікації над традиційною формою навчання у вищому медичному навчальному закладі / О. В. Дзекан // Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025 рр.: тези доповідей навчально-методичної конференції. – Вінниця, 2015. – С. 48 - 49.
2. Кінаш Н. М. Напрямки реорганізації вищої медичної освіти в Україні / Н. М. Кінаш // Архів клінічної медицини. – 2015. – № 2. – С. 77 - 80.
3. Кульбашна Я. А. Інтернаціоналізація вищої медичної освіти: проблеми і перспективи / Я. А. Кульбашна // Вища освіта України. – 2015. – № 3. – С. 59 - 64.
4. Марчук І. А. Економічні проблеми та перспективи в системі медичної освіти / І. А. Марчук // Проблеми та перспективи вищої медичної школи у розробці та реалізації Національної стратегії побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015-2025 рр.: тези доповідей навчально-методичної конференції. – Вінниця, 2015. – С. 130 - 132.
5. Удосконалення якості підготовки лікарів-стоматологів на кафедрі дитячої терапевтичної стоматології / Л. І. Амосова, С. Ч. Новікова, О. Е. Бережна [та ін.] // Удосконалення якості підготовки лікарів у сучасних умовах: матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2016. – С. 7 - 9.